

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobců: **a) D. F., b) H. B., c) M. V.**, zastoupených Pavlem Uhlem, advokátem se sídlem Kořenského 15, Praha 5, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 11. 2005, č. X, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 9. 2008, č. j. 12 Ca 15/2006 – 93,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 9. 2008, č. j. 12 Ca 15/2006 – 93 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále též „stěžovatelky“) podaly včas kasační stížnost proti shora uvedenému usnesení Městského soudu v Praze, jímž byla jejich žaloba odmítnuta pro předčasnost podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

Žalobkyně v žalobě uvedly, že žadatel V. D. podal dne 19. 12. 2002 žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945 (dále jen „zákon č. 261/2001 Sb.“). Tato žádost byla zamítnuta. Žadatel podal návrh na obnovu řízení, který Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnutím ze dne 20. 9.

2005 zamítla a odvolání žadatele žalovaný zamítl napadeným rozhodnutím. Toto rozhodnutí však nebylo řádně doručeno. Žalovaný jej zaslal obyčejnou poštou přímo zaměstnanci zástupce účastníka řízení. Forma doručení nebyla v rozporu se zákonem, nelze však zjistit datum doručení. Problematické podle žalobkyň je, že napadené rozhodnutí bylo zasláno přímo advokátnímu koncipientovi, který pouze zastupoval svého zaměstnavatele-advokáta, ačkoliv z tehdejšího znění správního řádu vyplývalo, že se doručuje zástupci účastníka řízení a nikoliv případnému substitučnímu zástupci. Podle názoru žalobkyň nebylo tedy rozhodnutí ve smyslu práva doručeno.

V. D. zemřel dne 26. 12. 2005; tím se stal nedostatek doručení neodstranitelným, protože vztah zastoupení zanikl. Nárok, který byl předmětem řízení, přešel podle § 7 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb. na žalobkyně, které jsou dědičkami zemřelého V. D. Tato skutečnost byla doložena v průběhu soudního řízení rodnými listy žalobkyň a příslušným dědičným spisem.

Žalobkyně napadenému rozhodnutí vytkly procesní vady, protože žadatel V. D. nebyl poučen o tom, že správní orgán skončil dokazování; dále namítaly věcné vady rozhodnutí, především ve vztahu k důvodům, o které žadatel opřel svou původní žádost.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě potvrdil, že předmětné rozhodnutí bylo doručeno Bc. P. U. a proti doručení nebyla vznesena žádná námitka. Žadateli V. D. nebylo zasláno na doručenkou. Podle žalovaného správní řád platný v době doručování napadeného rozhodnutí podle § 25 odst. 3 hovoří sice o tom, že má-li účastník zástupce s plnou mocí pro celé řízení, doručuje se písemnost tomuto zástupci, nicméně je věcí výkladu, zda pod pojmem zástupce není možno rozumět i substitučního zástupce.

Městský soud v Praze ze správního spisu zjistil, že V. D. byl v řízení před správním orgánem zastoupen na základě plné moci JUDr. Tomášem Hlaváčkem, advokátem AK Rychetský a Hlaváček a Šimberský. JUDr. Hlaváček zmocnil advokátního koncipienta Pavla Uhla k substitučnímu zastupování. Městský soud v Praze vyšel z § 25 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), podle něhož má-li účastník řízení zástupce s plnou mocí pro celé řízení, doručuje se písemnost pouze tomuto zástupci. Podle § 51 odst. 1 správního řádu se rozhodnutí účastníkovi řízení oznamuje doručením písemného vyhotovení tohoto rozhodnutí. V důsledku toho, že rozhodnutí žalovaného bylo adresováno pouze advokátnímu koncipientovi, jemu také bylo doručeno a nebylo doručeno zástupci, nemohlo nabýt právní moci pro nedostatek oznámení. Městský soud odkázal na právní názor Nejvyššího správního soudu, podle něhož, pokud rozhodnutí odvolacího orgánu bylo adresováno pouze advokátnímu koncipientovi, tato závilka určená do vlastních rukou byla převzata zaměstnankyní advokáta a rozhodnutí v důsledku toho nebylo doručeno právnímu zástupci, ač plná moc byla udělena a založena ve správním spise, toto rozhodnutí nemohlo nabýt právní moci pro nedostatek oznámení.

Městský soud v Praze proto žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro předčasnost.

Stěžovatelky podaly kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť tvrdily nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu.

Uvedly, že napadené rozhodnutí bylo doručeno namísto zástupci původního účastníka řízení V. D. advokátnímu koncipientovi, který na základě substituční plné moci činil jednotlivé úkony právní pomoci. Vztah zastoupení krátce poté zanikl smrtí zmocnitele. Stěžovatelky jako dědičky, na které přešlo právo, o kterém se rozhodovalo v původním řízení, podaly žalobu nově zastoupeny advokátem, jenž byl v době doručení

napadeného rozhodnutí oním advokátním koncipientem, kterému bylo rozhodnutí doručeno. Není pochyb o tom, že stěžovatelky byly, formálně vzato, plně zpraveny o obsahu příslušného rozhodnutí, protože rozhodnutí bylo doručeno přímo osobě, která jejich zastoupení poté převzala. Stěžovatelky na vady doručení v žalobě upozornily, nicméně uvedly všechny skutečnosti, které svědčí o tom, že v zastoupení byly s napadeným rozhodnutím seznámeny.

Stěžovatelky dále odkázaly na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004 č. j. 2 As 27/2004 - 78 a usnesení téhož soudu ze dne 7. 10. 2004 č. j. 2 Afs 148/2004 - 51 a dovodily, že zmiňované judikáty umožňují, aby soud uložil správnímu orgánu doručit napadené rozhodnutí dědičkám (žalobkyním), které jsou procesními nástupkyněmi původního účastníka řízení.

Podle názoru stěžovatelek tak byl postup Městského soudu v Praze, který ustanovení o předčasnosti žaloby, které má sloužit k ochraně účastníka, vyložil v jeho neprospěch a odepřel mu spravedlnost, nesprávný. Stěžovatelky proto navrhly, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný uvedl, že respektoval právní názor Městského soudu v Praze, že napadené rozhodnutí nemohlo nabýt právní moci pro nedostatek oznámení a zároveň dbal zásady procesní ekonomie. Zaslal je proto dne 10. 10. 2008 dědičkám V. D., které jsou jeho procesními nástupkyněmi. Žalovaný tedy požadavek stěžovatelek, kterého se domáhaly v kasační stížnosti, provedl a za daného stavu se kasační stížnost jeví jako bezpředmětná.

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost takto:

Otázkou předčasnosti žaloby ve smyslu § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 12. 10. 2004 č. j. 2 As 27/2004 - 78. V odůvodnění tohoto rozsudku je mj. uvedeno: *Jak vyplývá ze s. ř. s., především z ustanovení § 72 odst. 1, podání žaloby, zejména pokud se týká lhůty dle tohoto ustanovení, je vázané na oznámení (tedy nikoli na právní moc – poznámka Nejvyššího správního soudu) napadeného správního rozhodnutí. Nedostatek řádného doručení tohoto rozhodnutí příslušnému účastníkovi řízení (žalobci), spočívající v tom, že rozhodnutí bylo v rozporu s ustanovením § 25 odst. 3 správního řádu doručeno přímo účastníkovi řízení a nikoli jeho zástupci, brání rozhodnutí o žalobě (přezkoumání vlastního napadeného správního rozhodnutí). Jestliže žaloba přes tuto vadu doručení správního rozhodnutí byla podána, jedná se o nedostatek žaloby (nedostatek podmínky řízení) odstranitelný. Samotná tato skutečnost (vada doručení) není bez dalšího důvodem k odmítnutí žaloby pro předčasnost [§ 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Pokud soud, u kterého byla podána taková žaloba zjistí, obvykle z vyžádaného správního spisu žalovaného, že rozhodnutí nebylo zástupci žalobce doručeno, uloží usnesením žalovanému doplnit spis (řízení) o doklad o doručení rozhodnutí tomuto zástupci účastníka řízení. ... Jen takto je možno na jedné straně plně respektovat ustanovení § 25 odst. 3 správního řádu a zároveň i plně chránit práva dotyčného účastníka řízení (žalobce).*

Městský soud v Praze nepostupoval v intencích tohoto rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (modifikovaných okolnostmi projednávané věci), usnesení o odmítnutí žaloby pro předčasnost je proto nezákonné a kasační stížnost je důvodná. Nejvyšší správní

soud proto napadené usnesení zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení. V něm bude tento soud respektovat shora uvedený právní názor; vezme také v úvahu, že podle tvrzení žalovaného bylo napadené rozhodnutí dodatečně řádně doručeno.

V dalším řízení však bude muset Městský soud v Praze posoudit též otázku hmotněprávní legitimace žalobkyně, kterou dovozují z ust. § 7 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb. Podle tohoto ustanovení *včas uplatněný nárok, pokud o něm nebylo rozhodnuto nebo pokud nedošlo k výplatě jednorázové peněžní částky, přechází v případě úmrtí oprávněné osoby na její dědice*. V projednávané věci však bylo o nároku V. D. na výplatu jednorázové peněžní částky pravomocně rozhodnuto za jeho života (žádost byla zamítnuta) a předmětem tohoto řízení je jenom návrh na obnovu tohoto řízení. Jinak řečeno, Městský soud v Praze bude muset v dalším řízení též posoudit, zda žalobkyně jsou skutečně právními nástupkyněmi zemřelého V. D. ve správním řízení (když napadené rozhodnutí do dne jeho smrti nenabýlo právní moci) a zda tedy jsou vůbec legitimovány k podání žaloby proti tomuto rozhodnutí.

Procesní nástupnictví totiž může vyplývat pouze z nároku plynoucího z hmotného práva.

V novém rozhodnutí rozhodne Městský soud v Praze i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. května 2009

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu